

A fiatalok bűnügyi védelmének katéja.

IRTA:

Dr. SZILÁGYI ARTHUR KÁROLY
ÜGYVÉD.

Előszóval ellátta dr. BALOGH JENŐ, egyetemi tanár.

II. KIADÁS.



BUDAPEST, 1909.
LÖBL DÁVID ÉS FIA KÖNYVNYOMDÁJA
VI., NAGYMEZŐ-UTCA 26.

MAGY. AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

Előszó az első kiadáshoz.

A büntető törvénykezés évezredekken át hatalmi önkény, pártküzdelmek és a zsarnokság eszköze volt. Ez az oka annak, hogy azzal a görög és a római nép-bíróságok épen úgy, mint a caesarismus vagy az „ancien régime“ kormányai oly sok visszaélést követtek el.

A nagy átalakulásban, amely e téren a XVIII. század végétől fogva végbement, eddig főleg az egyéni szabadság szempontjára, a védelemnek hathatósabb érvényesítésére és némely perjogi vezérelvek (elsősorban a vádelv) keresztülvitelére szoktunk súlyt helyezni.

A büntetőjog újabb irányainak köszönhetjük amaz új korszak felvirradását, amely a törvényhozást és a gyakorlat munkását a büntető törvénykezésnek *társadalmi feladataira* figyelmezteti.

E feladatok közül *legjelentősebbek a fiatalokéak bűnügyeiben megvalósítandó reformok.*

Ez ügyekben a megtorlás, a szigor és a büntető perjognak eddigi vezéreszméi teljesen háttérbe szorúlnak. Előtérbe lép a fiatalokéak oltalma, *az elhagyatott, gyengébb társadalmi osztályok támogatásának és fel-emelésének munkája.* Századunknak ezek a nagy problémái egészen átalakítják a törvénykezésnek ezt az ágát. Nem büntető per lesz az többé, hanem *gyámkodás*, a züllésnek kitett fiatalokéak megmentése és *szociál-politikai munkásság.*

A magyar ügyvédi karra ezen a téren fáradságos, de *jelentős* és *nemes* hivatás vár. Az ügyvédi kar tagjainak kell tanulmányozni a fiatalokéak kriminalitásá-

nak okait, környezetüket és életviszonyaikat. A hatályban levő jogrendszer, a gyermekvédelmi intézmények és a patronage-szervezet alapulvételével a hatóságokat indítványaikkal támogatni kell azon intézkedések megtételében, melyek a fiataikorú érdekében legalkalmasabbnak mutatkoznak. Szóval nekik kell végezni az *osztályozás és egyéniesítés* nagy munkáját. Feladatuk lesz a hatósági intézkedések végrehajtását ellenőrizni is.

Hiábavaló lenne minden törvényhozási reform és akárminő elméleti munkásság, ha ügyvédi karunk e szociálpolitikai hivatás végzését elutasítaná magától.

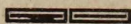
Bizton hiszem, hogy a magyar ügyvédség, nemes hagyományaihoz méltóan, magára vállalja ezt a társadalmi kötelességet is s így hazánk e téren sem marad el ama nagy haladás mögött, amelyet Belgium, Franciaország, Németalföld s annyi más állam *épen a barreau munkája alapján* felmutat.

Ebben a hitben és *igaz hálával* a budapesti Ügyvédi Kör Gyermekvédő Bizottságának eddigi nemes munkája iránt, melegen óhajtom, hogy e füzet előbbre vigye a nemes ügyet és megkönnyebbítse azoknak a reformoknak életbeléptetését, amelyeket a büntető novella II. fejezetének törvénnyé váltától most már joggal várhatunk.

Budapesten, 1907 dec. 31.

BALOGH JENO

egyetemi tanár.



Bevezetés az első kiadáshoz.

Az előszó szerint *„a fiatalok oltalma az elhagyott, gyengébb társadalmi osztályok támogatásának és felemelésének munkája“.*

Szakítanunk kell tehát a védelem eddig követett módszerével. Nem érhetjük be azzal, hogy kellő információval felszerelten tárgyalunk, tárgyalás után pedig legfeljebb jogorvoslattal élünk.

Meg kell ismerkednünk fiatal védencünk személyiségével, lelkületével, botlása indokaival, egész környezetével.

Főtárgyalás nélkül szűnjön meg a „bűnügy“ — amennyire ezt törvényeink engedik.

Ha főtárgyalásra kerül a sor, ott ne stigmatizáltsák védencünk, hanem a vádhatósággal karöltve oly bírói határozatot kérjünk, mely — amennyire ezt törvényeink engedik — a fiatalok tisztességes megélhetésének útját nem szegi.

A legnagyobb támogatásra a főtárgyalás után van szükség. Ezt is tártsuk szem előtt.

Ha így járunk el, támogatjuk, felemeljük az elhagyott, a gyengébb társadalmi osztályt.

A tulajdonképeni perjogi védelmet a patronage társadalmi munkájának magas erkölcsi színvonalára kell felemelnünk.

Semmi sem lehetetlen.

A budapesti ügyvédi kör gyermekvédelmi bizottságának eddigi tevékenysége is tanúbizonyságot szol-

gáltat amellet, hogy mai törvényeink fogyatékoságai és kezdetlegesen szervezett társadalmi gyermekvédelmünk dacára sikereket értünk el.

Szép perspektíva nyílik meg előttünk, nagyobb eredményekre komoly valószínűséggel számíthatunk.

A m. kir. belügyminiszter (ebben bizottságunknak is van némi érdeme) kiadta korszakos 60.000 IX-b 1907. számú körrendeletét „az eddigi környezetükben erkölcsi romlásnak kitett, avagy züllésnek indult gyermekek oltalmáról az állami gyermekvédelem körében“.

Ebben felhívja az állami gyermekmenhelyek igazgató-főorvosait, hogy a „hatóságok által beszállított gyermekeket, akiket mint eddigi környezetükben erkölcsi romlásnak kitett, avagy züllésnek indult gyermekeket *megokoltan magánosok avagy egyesületek* hoznak a menhelybe, ideiglenesen a Gyermekvédelmi Szabályzat 11. §-a alapján *azonnal* vegyék fel“.

Az azonnal való elhelyezés tehát a gyermekek egész seregére nézve mintegy varázsütésre lehetővé vált és ezzel az eddigi úgyszólván leküzdhetetlen akadály megszűnt.

Dr. Boda főkapitánynak e rendelet végrehajtása tárgyában 1907. évi szeptember hó 27-én kiadott nagyszabású rendelete (lásd a budapesti m. kir. állami rendőrség hivatalos lapja 1907 szeptember 29-én megjelent 40. sz. és „Gyermekvédelmi Lap“ 1907 szeptember 29-én megjelent 9. sz.), valamint a budapesti királyi ügyészségnek 5941/k. ü. 1907. sz. utasítása („Jelentés a budapesti ügyvédi kör működéséről az 1906/7. körévben“, 10. l.) hatalmasan elősegítik és megkönnyítik a patronageszerűleg gyakorlandó bűnügyi védelmet.

A legnagyobb támogatást az „Országos Gyermekvédő Liga“ nyújtja, mert tevékenységének súlypontját a preventív gyermekvédelem mellett épen a mi védenccink mentési és oltalmazási akciójára fektette.

Rákoskeresztúri és soproni fiúnevelő intézetei, kő-

bányai leányotthona, a hajókon történő elhelyezés és a vidéki családok körébe való kitelepítés révén széles arányú patronaget fejt ki és ezt a közel jövőben, midőn szegedi és trencsényi otthonait is benépesítendi, még fokozottabban fogja gyakorolhatni.

Aminő szükségünk van a védői teendők ellátása után az állami menhelyekre, az Országos Gyermekvédő Ligára és más filantrop intézményekre és egyesületekre, ép oly mérvben számíthatunk a védői teendők ellátása közben és azután is egy másik társadalmi szervre, t. i. a székesfőváros egyes kerületeiben már e napokban megalakuló kerületi közjótékonyági és gyermekvédő bizottságokra.

Ezek szervezését az ügyvédi kör gyermekvédelmi bizottsága kezdeményezésére, a székesfőváros árvaszékeinek lelkes támogatásával kieszközölt belügyminiszteri rendelet alapján a törvényhatósági bizottságnak folyó évi január hó 22-ére kitűzött közgyűlése fogja előreláthatólag elhatározni.

A „Kerületi közjótékonyági és gyermekvédő bizottság” jelenti a székesfővárosi hivatott társadalomnak szervezését a gyermekvédelem jegyében, kapcsolat az oltalmat igénylő kiskorú és az oltalmat nyújtani tartozó hatóság között.

Miután mi, ügyvédek, mint védők, lelkiismeretes védelmet gyakorolhatunk — ezt tőlünk lehet követelni, — de patronaget védői minőségünkben nem fejthetünk ki, — ezt tőlünk követelni nem lehet — ezért a védelem előkészítése és a védői tevékenységet kiegészítő és követő patronage érdekében bizvást fogjuk igénybe vehetni az említett bizottságok közvetítését, minket segítő és védencünket gyámolító tevékenységét.

A „Káté”, melyet összeállítottam, pontozatokba sorakoztatja azon teendőket, melyeket a védőnek a fő tárgyalás előtt, alatt és után az oltalmára bízott kiskorú támogatása és felemelése érdekében el kell és nem túlságos megterheléssel el is lehet látnia.

E „Káté“ szerény igényű egyéni munka. Csak azért teszem közzé, hogy azt a legszélesebb körben megvitathassuk, hogy e vita során hézagait pótoljuk, javítsuk, helyes alapon újra építsük.

Szolgáljon azután útmutatóul azok részére, kik hozzánk csatlakozva, a kriminálitás csökkentése, az eltévelyedett, megbotlott, kisiklott fiatalok védelme és megmentése munkájában küzdőtársaink.

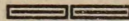
Több mint 200 fővárosi kartárssal osztoztam a védelem ezen rendszere meghonosításában. Számítunk reátok, többiekre is! A munka méltó karunkhoz, mely a mások jogaiért önzetlenül is szolgálni kész.

Ily auspiciumok közt jövel „büntető novella“.

Budapesten, 1907 december 31.

Dr. SZILÁGYI ARTHUR KÁROLY

ügyvéd.



Előszó a második kiadáshoz.

Az emberiség haladásának egyik tanújelét s egyúttal a jövő fejlődésnek biztosítékát látom abban, hogy korunkban a törvényhozás, a kormányzat és az igazságszolgáltatás olyan *társadalmi kötelességeket* is teljesítenek, amelyeket azelőtt évezredekken át még fel sem ismertek.

Ilyen munkásság folyik mindenfelé, némely nagy társadalmi igazságtalanságok helyrehozása, a meg nem érdemelt nyomor enyhítése és az elhagyatott társadalmi osztályok védelme és támogatása terén.

Külföldön jobban tudják és a hazai köröknél inkább méltányolják is azt a tényt, hogy a magyar állam és társadalom az utolsó évtizedben ezen a téren mily *nagy arányokban* teljesíti kötelességeit. Az 1901. évi VIII. és XXI. t.-c. alapján ez év végén *már több mint 44.000* elhagyatott gyermek részesül állami gondozásban és ellátásban. A *II. országos patronage-kongresszus*, amelyet 1909. szeptember 8—16. napjai közt Budapesten fogunk tartani, alkalmat ad majd beszámolnunk arról, hogy az Országos Gyermekvédő Ligának, valamint a többi patronage-egyesületeknek menházaiban a társadalom támogatásával hány gyermek és fiatalkorú nyer nevelést, illetőleg hogy a patronagemunkásság hányat mentett meg a zülléstől a becsületes munka számára az országnak, az emberiségnek.

Senki jóhiszeműen nem állíthatja azt, hogy hazánkban már eddig is sok nem történt ezen a téren s hogy

a nyomor s a társadalmi bajok orvoslásáról a jelenlegi társadalmi szervezet keretei közt nem lehetne komolyan beszélni.

De viszont az e téren folyó társadalmi munka *sohasem szünetelhet*, sőt új és új terekre kell kiterjeszkednie. Ilyen új tereket jelölt meg az 1908 : XXXVI. t.-c. II. fejezete, valamint a rendőrségi, járásbíróági és törvényszéki „gyermekbíróságok“ szervezése is. Ezekkel a reformokkal megelőztük Európának több, haladottabb államát is.

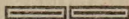
A budapesti ügyvédi karnak *el nem múltó dicsősége*, hogy ezen a téren hónapok óta a legnagyobb önzetlenséggel és odaadással végzi az ingyenes védelemnek időtrabló, hálátlan munkáját. A törvényhozás és az igazságügyi kormány bizonyára elismeréssel és az ügyvédi kar érdekeinek hathatós honorálásával fogják majd méltányolni ezt az altruisztikus tevékenységet.

Az elmélet munkásának nincs módja másra, mint hálájának kifejezésére. Ez a feladata e néhány sornak, amelyeknek írására a szerző úrnak megtisztelő felszólítása adott kedvező alkalmat.

Budapesten, 1908 december 21.

Dr. BALOGH JENŐ

egyetemi tanár.



Bevezetés a második kiadáshoz.

Egy éve annak, hogy e Káté első kiadása megjelent.

Második kiadást kellett sajtó alá rendeznem, nemcsak azért, mert az előző kiadás összes példányai igen gyorsan keltek el, hanem azért is, mert az 1908. év a fiatalok büntetőjogi védelme terén annyira tetézte az előző év vívmányait, oly nagyjelentőségű reformokat valósított meg, hogy a fiatalok büntetőjogi védelmének eszközei lényegesen szaporodtak. Szaporodtak egészen odáig, hogy bátran merem állítani, hogy céltudatos patronage mellett a fiatalok megmentése valószínűsíthető. Az 1908. év jelentősebb eseményeit, amennyiben kérdésünkkel szoros kapcsolatban vannak, az alábbiakban foglalom össze:

A székesfőváros törvényhatósági bizottsága folyó évi január hó 22-ikén tartott közgyűlésén a szegényügyi szabályrendeletet megfelelően kiegészítvén, megalkotta a „kerületi közjótékonyági és gyermekvédelmi bizottság“-okat olyként, hogy az idézett szabályrendelet 24-ik §-a szerinti közjótékonyági hatáskört megfelelően kiegészítette.

Eszerint a régi hatáskör változatlan fentartása mellett e bizottság:

1. A kerületben nyilvántartás alatt álló vagyontalan gyámoltak felügyelete körül a kerületi előljáróságot, illetve hatóságokat támogatja;

2. Gondoskodik arról, hogy a bizottság tagjai a székesfőváros árvaszékének ideiglenes vagy végleges

gyámhatósága alá tartozó kiskorúak felett, más hozzátartozók hiányában, a gyámi tisztet elvállalják;

3. A kerületben tartózkodó mindazon kiskorúak felett, kik hatósági vagy társadalmi támogatásra szorúlnak, a védői (patrónusi) teendőket ellátja.

Az év első felében a 10 kerületi közjótékonyági és gyermekvédelmi bizottság megalakult, e bizottságok működésüket megkezdték és nem kételkedünk azon, hogy tevékenységük azon része, mely e szerveket a fiatalkorúak bűnügyi védelmével szorosabb kapcsolatba fogja hozni, be fog válni.

Ez év folyamán nyert szentesítést a büntető novella, mely mint az 1908. évi XXXVI. t.-c. törvénytárunkba beillesztetett. A novellának a fiatalkorúakra vonatkozó II. fejezete csak 1910. évi január 1-ével lép ugyan hatályba, azonban e rendelkezések előre vetik árnyékukat.

Eltekintve attól, hogy 1909. év folyamán a fiatalkorúakkal szemben is alkalmaztatik a büntetés feltételes felfüggesztése, mint a novellának egyik nagy vívmánya, a bíróságok ezen átmeneti idő alatt is mindjobban megbarátkoznak annak gondolatával, hogy a rövid tartamú szabadságvesztés büntetésének ideje lejárt, hogy a büntető bírónak a fiatalkorúval szemben a felmentés vagy elítéltetésen kívül egyéb eszközökre is van szüksége, hogy röviden egyéniesíteni kell az esetet, mert hisz a fiatalkorú bűnügye sablónszerű elbánást nem tűr meg.

A büntető törvénykezésnek társadalmi feladatai nyomódnak előtérbe, amint ezt *dr. Balogh Jenő* tanár úr e Káté első kiadásához írt előszavában annyira találóan fejezi ki.

A novella sikerét leginkább a gyermekbíróság intézményes kiépítése biztosíthatja.

Ennek tudatában *dr. Boda Dezső* a gyermekbíróságot a rendőrség körében már meg is valósította, amennyiben a fiatalkorúak ügyeit a felnőttek ügyeitől szétválasztotta, előbbieket kivette az egyes kerületi kapitányok

kezeiből és egyesítette a fiatalokúakra vonatkozó kihágási bíraskodást a dunai kerületi kapitány kezeibe, aki mellé a gyermekvédelem ügyei iránt legfogékonyabb isztviselőket osztotta be.

Ezen gyermekrendőrbíróság folyó évi július 1-ével kezdte meg működését, hála az illető rendőrtisztviselők kiváló szakértelmének és buzgóságának, fényes sikerrel.

Dr. Günther igazságügyminiszter úr pedig a 20.003/908. számú rendeletével adminisztratív úton való-sította meg a gyermekbíróságot az egész vonalon. E rendelet szerint a 18 éven aluliak, a „fiatalkorú terheltek“ bűnügyeit külön bíró látja el a budapesti kir. büntető járásbíróságnál és mindazon járásbíróságoknál, melyeknél a bűnügyeket állandóan két vagy több bíró látja el, a budapesti kir. büntető törvényszéknél, és mindazon kir. törvényszékeknel, melyeknél a vizsgálatokat állandóan két vagy több vizsgálóbíró látja el, a budapesti kir. büntető törvényszéknél és mindazon kir. törvényszékeknel, melyeknél állandóan két vagy több főtárgyalási tanács működik; lehetőleg ugyanazon kir. ügyész, illetve ügyész-ségi megbízott jár el ez ügyekben.

A fiatalkorú terheltek bűnügyeit a bíróság a többi hivatalos helyiségtől elkülönített helyen tárgyalja, elkülönített váróhelyiség rendeztetik be, a fiatalkorú terheltek érintkezése a felnőttekkel lehetőleg minimumra szállítatik alá, lehetőleg külön tárgyalási nap vagy napszak tűzetik ki, midőn idősebb terheltek bűnügyeit tárgyalni nem szabad, ott hol erkölcsi romlás vagy züllés veszélye forog fenn, a kívánatosnak mutatkozó intézkedések megtétele végett a gyámhatóság és 16 éven aluli terheltek esetében a legközelebbi állami gyermekmenhely igazgatósága a tárgyalás bármely szakában azonnal értesítetik.

A bíróság ügyelni tartozik arra, hogy a büntető-bírósági tárgyalásoknál fiatalkorú egyének, mint hallgatók, a tárgyalás helyiségébe be ne bocsáttassanak.

A védelem szempontjából különösen érdekel az idézett rendelet 9. §-a, mely szerint „mihelyt kiderül, hogy a terhelt fiatakorú, az eljárásról a terhelt érkei megóvása végett azonnal értesíteni kell a fiatakorú terhelt védelmére alakult és a bíróságnál erre a célra jelentkező bizottságot vagy egyesületet, és ilyenek hiányában az ügyvédi kamara választmányát“.

A büntető novellára és ezen most idézett rendeletre való tekintettel, a budapesti ügyvédi körgyermekvédelmi bizottságát beolvasztottuk folyó évi október hó 1-ével az Országos Gyermekvédő Ligába, mert a Ligában a védelmet a patronageval a lehető legszerveesebb és legszorosabb kapcsolatba hozhattuk.

Midőn a Liga úgyszólván csak próbaképen 300 fővárosi ügyvédhez kérdést intézett, vajjon hajlandók lennének-e a Liga felkérésére a védelmet díjtalanul ellátni, a felhívást egyetlenegy budapesti ügyvéd sem utasította vissza. Úgy hogy a védők hatalmas gárdája szolgálja az ügyet, melyet a pártfogók hatalmas gárdája hatékonyan egészít ki.

Úgy pedig akad elég, hiszen a működés első hat hetében 150 fiatakorú bűnügyi védelmét láttuk el.

Az első kiadásban megjelöltük a Liga néhány intézetét, időközben a belügyminiszter épen a züllött fiatakorúak mentési akciója érdekében megszüntette a nagyszőlősi m. kir. áll. gyermekmenhelyet és ez intézetet a Ligának adta át, azonkívül felállított a Liga 3 tanoncotthont is, úgy hogy a most felsorolt és az első kiadásban említett intézetek száma kilencre szaporodott. Ezen intézetek az év folyamán benépesítették, megizmosodtak, folyton fejlesztetnek, úgy hogy ezáltal is lényegesen megkönnyítjük a patronageszerű védelmet azon esetekben, amelyekben a fiatakorú intézeti ellátása elkerülhetetlennek mutatkozik.

Az 1909. évben, mint átmeneti évben, különösen

ügyelnünk kell arra, hogy teljesen előkészítsük a talajt a novella II. fejezetének életbeléptetése számára.

A magyar társadalom összes elemeinek együttműködésére van szükségünk, hogy a gyermekbiróságok működését siker koronázza és hogy majdan a novella alapgondolata: „erkölcsi büntetés, javító nevelés és patronage a fogház helyett“ meg ne hiúsuljon.

Magyar védői kar! Együtt dolgoztunk, eredményt értünk el, tartsunk ki, a siker is ki fog tartani mellettünk!

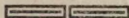
A jövő magyar nemzedék jobb lesz a mainál!

A haza számíthat rá!

Budapesten, 1908 december 31.

Dr. SZILÁGYI ARTHUR KÁROLY

ügyvéd.



I. Tárgyalás előtt.

1. Mihelyt az Országos Gyermekvédő Liga arról értesül, hogy fiatalkorú ellen bűnügy van folyamatban, a következő intézkedéseket teszi:

a) egyik probation officer-je útján megállapítja a felmerült esetre és a fiatalkorú otthona és környezetére vonatkozó adatokat;

b) felkér egy ügyvédet arra, hogy az adott esetben a fiatalkorú bűnügyi védelmét lássa el (l. I. alatt);

c) ha a fiatalkorú Budapesten lakik, megkeresi az illető kerületi közjótékonyági és gyermekvédelmi bizottságot, hogy egyik tagját a fiatalkorú részére pártfogóul rendelje ki. A Liga e megkeresés kapcsán a védőügyvéd nevét közli (l. II. alatt);

d) a szükséghez képest (pl. a fiatalkorú elhelyezése, foglalkoztatása, jogai oltalma stb. érdekében) további intézkedéseket tesz.

2. A probation officer, midőn a fiatalkorút meglátogatja, beszerzi az ügyvéd részére szükséges meghatalmazást,*) szükség esetében a törvényes képviselő azon nyilatkozatát, mely a fiatalkorúnak élete 21. évének betöltéséig intézetbe leendő elhelyeztetése érdekében kívánatos (l. III. alatt). Egyidejűleg bevezeti az esetre és a fiatalkorú otthona és környezetére vonatkozó adatokat egy kérdőívbe (l. IV. alatt).

A Liga a meghatalmazást, a nyilatkozatot és a kérdőívet folytatólag megküldi a védőügyvédnek.

*) A meghatalmazásra nincs feltétlen szükség. A Liga megkeresése a meghatalmazást pótolja.

3. A Liga a probation officer kutatásainak eredményét a kir. ügyészséggel közli (l. V. alatt).

4. Ha a kerületi közjótékonyági és gyermekvédelmi bizottság a kirendelt pártfogó nevét a Ligával közli, utóbbi ezt a védőügyvéd tudomására hozza.

5. A védőügyvéd meghívja védencét, hogy vele megismerkedjék és hogy szükség esetén a Liga által közölt tényállást és a kérdőívet kiegészítse.

6. A védőügyvéd a kerületi közjótékonyági és gyermekvédelmi bizottság által kiküldött pártfogóval védence érdekében közvetlen érintkezésbe lép.

7. Ha a védőügyvéd a Liga közléseiből vagy saját információja alapján azt következteti, hogy védence cselekménye bűnösségének felismerésére szükséges belátással nem bírt, felkéri a kir. ügyészséget, hogy utóbbi a rendőri hatóságnak megfelelő irányítást adjon.

8. Ha a belátás hiánya (7. pont) állapíttatik meg, a védőügyvéd arra kéri a kir. ügyészséget, hogy :

a) a törvényszéki hatáskörbe utalt esetekben a nyomozást a btkv. 84. §-ának első bekezdésére való tekintettel a bp. 101. §-ának első pontja értelmében szüntesse meg ;

b) a járásbírósi hatáskörbe utalt esetben irányítsa az ügyészi megbízottat, hogy utóbbi a vád képviselőt ne vállalja el (bp. 526. §-ának 2. bek.), illetve tárgyalás esetében a vádat a btkv. 84. §-ának első bekezdésére való utalással ejtse el.

9. Ha a belátási képesség kérdése a nyomozás, ill. vizsgálat alatt nem tisztázott, a védőügyvéd törvényszéki hatáskörbe tartozó esetben a vádirat ellen kifogást ad be ; a kítűzendő tárgyaláson, ha a kir. ügyész a vádat nem ejti el, a nyomozás vagy a vizsgálat kiegészítését, illetve a vizsgálat elrendelését indítványozza (bp. 257. §, 2. bek. és 262. §).

10. Ha a 15. éven alul levő vagyontalan védenc elhagyottnak tekintendő, azaz ha eltartásra és nevelésre

köteles és képes hozzátartozói nincsenek, vagy ha a 15. éven alul levő védenc eddigi környezetében erkölcsi romlásnak van kitéve, avagy züllésnek indult, az esetben az ügyvéd védencét a budapesti m. kir. állami gyermekmenhelybe (X., Üllői-út 86. sz.) viheti, hol a gyermeket ideiglenesen azonnal felveszik. (I/V. c. 1903. b. ü. m. számú körrendelet 1. és 11. §-ai és 60.000/IX. b. 1907. b. ü. m. számú körrendelet.)

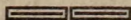
Az ügyvédnek a gyermek beszállítását a menhelybe személyesen teljesítenie nem kell, mert azt a budapesti m. kir. állami rendőrség bűnügyi osztálya maga is eszközli. (A 60.000/IX. b. 1907. b. ü. m. számú körrendelet végrehajtása tárgyában 1907. évi szeptember 27-én kiadott főkapitányi rendelet.)

11. Ha nem a 10. pontban említett gyermekről van szó, de a védőügyvéd szerint a fiatakorú eddigi környezetében mégsem hagyható meg, az esetben az ügyvéd védenca egyéb elhelyezése érdekében vagy saját hatáskörében jár el, vagy a vele összeköttetésben álló jótékonsági egyesületekhez, vagy a kerületi közjótékonsági és gyermekvédelmi bizottsághoz, vagy az Országos Gyermekvédő Ligához fordul.

12. A védőügyvéd, ha a törvényes képviselő mulasztásával találkozik, erről a kerületi előljáróságot, mint a gyámhatóságot értesíti.

13. Ha a védőügyvéd javító-nevelés indítványozását célozza, beszerzi a törvényes képviselő beleegyező nyilatkozatát, amennyiben azt a Liga útján nem kapta volna meg.

14. A védőügyvéd a főtárgyalásra tanúit (lehetőleg a törvényes képviselőt és azokat, kik a belátási képességre vonatkozó adatokkal szolgálhatnak, esetleg a probation officert mint tanút) idején bejelenti.



II. Tárgyalás alatt.

15. Ha a belátási képesség kérdése előbb (az I. 7. pontja folytán) nem tisztázott, az a főtárgyalás során tisztázandó. Ha a védőügyvéd az I. fejezet alapján korábban kérelmet elő nem terjesztett, tegye azt a főtárgyalásnál. Indítványának mellőzése a bp. 384. § 9. pontja alapján semmiségi okot képez.

16. Ha a kir. ügyész (ügyészi megbízott) is megvan győződve a belátás hiányáról, az esetben a vádat a btkv. 84. §-ának első bekezdésére való utalással elejti. (A bíróság az eljárást a bp. 323. § alapján végzéssel megszünteti.)

17. Ha a belátás hiányáról csak a védőügyvéd van meggyőződve, a bp. 326. §-ának 3. pontjára való utalással felmentő ítéletet kér.

18. Ha a védőügyvéd — védenca belátási képessége hiánya esetében — javítóintézeti nevelést tart szükségesnek, a btkv. 84. §-ának második bekezdésére való utalással kéri a bíróságot, hogy a felmentő ítéletben ezen nevelést rendelje el.)*

19. Ha a védőügyvéd — a védenc belátási képessége hiánya esetében — egyéb gondozást tart szükségesnek, a jelen káté I. 10. vagy 11. pontja szerint jár el.

*) A bíróság abban az esetben, ha büntett vagy vétség elkövetésekor életkorának 12. évét már túlhaladta, de 16. évét még be nem töltött kiskorút a cselekmény bűnösségének felismerésére szükséges belátás hiánya miatt felmenti, ilyen kiskorúnak javító intézetben való tartásának időtartamát nem állapíthatja meg. (Jogegység érdekében hozott határozat. C. 1907. II/13. 1432/907. sz. a. I. Bt. Btj. Dtár 112.)

20. Ha a belátási képesség fennforog, a védőügyvéd a btkv. 85. § 1. vagy 2. pont esetében a 42. § 2-ik bekezdésére való utalással mindig kérje a javítóintézeti elhelyezést. Adja át a bíróságnak a törvényes képviselő beleegyező nyilatkozatát. (I. 13. pont.)

21. A btkv. 85. §-ának 3. vagy 4. pontja esetében, ha előreláthatólag legfeljebb egy havi szabadságvesztés-büntetés mondatnék ki, kérje a védőügyvéd, hogy a 42. § első bekezdésére való utalással rendeltessék el, hogy e büntetés magánelzárásban töltsék ki.

További gondozás szüksége esetén járjon el a jelen káté I. 10. vagy 11. pontja szerint.

22. Ha az 1908. évi 36. t.-c. I. fejt. szerinti felfüggesztés alkalmazható, a védőügyvéd erre vonatkozó előterjesztést tesz.

23. Ha a 21. pont esetében előreláthatólag hosszabb szabadságvesztés-büntetés mondandó ki, kérje a védőügyvéd a btkv. 42. § második bekezdésének alkalmazását; adja át a bíróságnak a törvényes képviselő beleegyező nyilatkozatát. (I. 13. pont.)

További gondozás szüksége esetén járjon el a jelen káté I. 10. vagy 11. pontja szerint.

24. Ha a bíróság a btkv. 42. § második bekezdését a védőügyvéd kérelme ellenére nem alkalmazza, forduljon a védőügyvéd a kir. ügyészséghez, melynek közvetítésével a javítóintézeti nevelést az igazságügy-miniszter maga is elrendelheti.

25. Szabadságvesztés-büntetés esetében a királyi ügyészség a rendelvénnyel kiállításával egyidejűleg közli a büntetés tartamát, a végrehajtás helyét és a szabadulási napot.



III. Tárgyalás után.

26. A főtárgyaláson vagy *a)* az eljárást megszüntetik, illetve felmentő ítéletet hoznak, vagy *b)* javító intézetbe beszállítást rendelnek el, vagy *c)* magánelzárásban kitöltendő fogházbüntetést, vagy *d)* más szabadságvesztés-büntetést (börtön, fogház, elzárás) szabnak ki, vagy *e)* a kiszabott fogházbüntetés végrehajtását felfüggesztik.

27. A 26. *a)* pontja esetében a védőügyvéd jelen káté II. 19. pontja, illetve az I. 10. vagy 11. pontja szerint jár el.

28. A 26. *b)* pontja esetében a védőügyvéd működése azonnal véget ér, mert a javító intézetből kihelyezés esetére a patronage teendőit a 33.739/1907. VII. I. M. sz. ig. min. rendelet értelmében az Országos Gyermekvédő Liga látja el.

29. A 26. *c)* pontja esetében a védőügyvéd a büntetés kitöltése utáni patronage érdekében a jelen káté II. 21. pontja, illetve az I. 10. vagy 11. pontja szerint jár el.

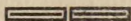
30. A 26. *d)* pontja esetében a védőügyvéd a büntetés tartama alatti és a büntetés kitöltése utáni patronage érdekében az esetet a budapesti rabsegélyző egyesület vagy az Országos Gyermekvédő Liga, vagy más patronage-egyesület tudomására hozza, esetleg eljár a jelen káté II. 23. pont, illetve az I. 10. vagy 11. pontja szerint.

31. A 27. *c)* vagy *d)* pontja esetében, ha kellő előfeltételek fennforognak, kegyelmi kérvény adandó be és egyben a büntetés végrehajtásának elhalasztása kérelmezendő. (Bp. 514. §)

32. A 28. e) pontja esetében a védőügyvéd a jelen káté II. 19. pontja, illetve az I. 10. vagy 11. pontja szerint jár el.

33. Ha a védőügyvéd a törvényes képviselő mulasztásával találkozik, erről a ker. eljáróságot mint gyámhatóságot értesíti (I. 12. pont), esetleg a tárgyaláson kéri, hogy a gyámhatóság hivatalból értesíttessék.

34. A védőügyvéd kérje az ítélet írásbeli kézbesítését és küldje azt meg eredetben vagy másolatban az Országos Gyermekvédő Ligának.



ORSZÁGOS GYERMEKVÉDŐ LIGA

BUDAPEST.

I.

Igen tisztelt Ügyvéd Úr!

X. Y. kiskorú ellen a budapesti kir. ügyészségnek idecsatolt számú vádirata szerint büntető eljárás tétetvén folyamatba, tisztelettel felkérjük ügyvéd urat, hogy a védelmet ellátni és eljárása eredményéről minket a csatolt kérdőpontok kitöltésével értesíteni szíveskedjék.

Probation officerünk jelentése a következő:

A kiskorú vádlott nővérel lakik. Az atya valamikor jó időket élt, állandó és jó állása volt, amelyből gyermekeit kellőleg nevelhette. Most állás és kereset nélkül van, mert az a cég, ahol eddig alkalmazást nyert, megszűnt, az egész családot, mely 9 tagból áll, a vádlott 2 nővére tartja el. Mindketten fogtechnikusok. A vádlott 14 éves múlt, rosszul fejlődött. Azelőtt inas volt, most azonban otthon van és nővéreinek segít, akik egész nap foglalkoztatják őt. A fiú nem rossz hajlamú, de rossz társaságba keveredett. A fiú kellő felügyelet alatt nem áll, sem kellő nevelésben nem részesül. Ugyanis anyja már évekkal ezelőtt meghalt, az atya egész nap el volt foglalva, többi testvérei is egész nap munkában vannak. A vádlotton meglátszik, hogy tettét őszintén megbánta.

Nézetünk szerint a fiú úgy testileg mint szellemileg visszamaradott lévén, nem lehetett kellő ereje, hogy társai csábításának ellenálljon, akiktől minden információ az, hogy igazán romlott fiúk. Véleményünk szerint a fiúnak javító intézetbe való elhelyezése még nem szükséges, mert a rosszra hajlandóságot nem mutat és alapos reményünk van arra nézve, hogy a nővéreinek mostani felügyelete alatt teljesen jó útra fog térni.

A felmerült bűnügyre vonatkozólag közöljük még a következőket. (Az eset adatai, melyeket a probation officer a környezet tanulmányozása alkalmával még kipuhatólt.)

Kelt Budapesten.

Országos Gyermekvédő Liga.

Tekintetes

N. N. ügyvéd úrnak

Budapest.

ORSZÁGOS GYERMEKVÉDŐ LIGA

BUDAPEST.

II.

Tekintetes

-----*ik kerületi Közjótékonsági és Gyermek-
védelmi Bizottságnak*

Budapest.

----- éves kiskorú
gyermek ellen, aki Budapesten,----- ker.,-----
----- utca (-tér, -út)----- sz.----- emelet (földszint)
----- ajtószám alatt lakik, a budapesti kir. ügyészség
értesítése szerint ----- miatt
bűnvádi eljárás van folyamatban.

A védő neve :-----
(lakik-----).

Nem szükséges hangsúlyozni és bővebb okokkal fejtegetni azt, hogy a kerületi Gyermekvédő Bizottság és a kerület patrónusai mily fontos és a fiatalokú bűnös jövődő sorsára mily nagy befolyással bíró tevékenységet fejthetnek ki a mi munkánk és a védőügyvéd munkája mellett.

Ha a mai büntető eljárást figyelemmel kísérjük, bár a kriminál-politikai törekvések mindjobban és jobban hatják azt át, tapasztalhatjuk, hogy a fiatalokú büntettes ellen megindított eljárás még most is több héten át vagy hónapon át eltarthat, míg végre tisztázást nyer a bűnper alapjául szolgáló tényállás, s míg nyilvánvaló lesz a patronaget gyakorló intézmények és közegek előtt, hogy a vádlott mily oldalról, mily tekintetben veendő pártfogás alá.

Szükséges tehát, hogy a vádlottal már mindjárt a bűnvádi eljárás megindítása után a patronage jótékony hatásai éreztessenek, s a vádlott érezze különösen azt, hogy vannak, akik figyelemmel kísérik lépéseit. Ezért szükségesnek tartjuk azt, hogy a tek. kerületi Közjótékonyági és Gyermekvédelmi Bizottság ilyen kiskorú büntettes részére patrónust jelöljön ki, aki a bűnvádi eljárás megindításától kezdve a per befejeztéig, sőt, amennyiben a patrónus meggyőződése szerint a patronage-tevékenység gyakorlása a bűnügy befejezte után is szükséges, a bűnper befejezte után is a vádlott kiskorúval érintkezésbe lépjen, illetve érintkezésben maradjon, annak lépéseit figyelemmel kísérje, általában a gyermekvédelmi tevékenységet vele szemben gyakorolja. Különösen óhajtható volna, ha a patrónus a védőügyvéddel is érintkezésbe lépne, amely célból a vádlott ügyvédjének nevét is közöljük a tek. Gyermekvédelmi Bizottsággal.

A gyermekvédelmi tevékenységnek ezen újabb és modern büntető irányok által szükségelt szempontjaira való tekintettel, tisztelettel kérjük a tekintetes kerületi Közjótékonyági és Gyermekvédelmi Bizottságot, méltóztassék a fentnevezett kiskorú vádlott részére a vázolt feladatok teljesítésére patrónust rendelni és annak figyelmét a jelzett szempontokra felhívni.

Egyúttal kérjük a kinevezett patrónust felhívni arra is, hogy velünk szerzett észleleteit legalább 3 havonként — bármilyen alakban és pongyola formában is — közölje.

Arról, hogy a vádlott részére ki neveztetett ki patrónusként, szíves értesítését kérjük.

Budapest, 190...évi.....hó.....-én.

Országos Gyermekvédő Liga.

ORSZÁGOS GYERMEKVÉDŐ LIGA

BUDAPEST.

III.

Nyilatkozat.

 mint kiskorú ----- törvényes képviselője,
 ezennel beleegyezés ----- et ad -----, hogy nevezett
 kiskorú akkor, ha el nem ítéltetnék is, a m. kir. javító
 intézetben, avagy a m. kir. állami gyermekmenhely vagy
 az Országos Gyermekvédő Liga, esetleg más egyesület-
 nek valamelyik szigorúbb nevelés céljára szolgáló inté-
 zetében neveltessék megjavulása, illetve legkésőbb be-
 töltött 21-ik életévéig.

Kelt 190 -----

 mint tanú. -----

 mint tanú. -----

ORSZÁGOS GYERMEKVÉDŐ LIGA
BUDAPEST.

IV.

Kérdőpontok.*)

1. Terhelt neve és születési ideje?
2. A szülő neve, foglalkozása, lakása?
3. Törvényes házasságban vagy házasságon kívül élnek-e ezek?
4. A gyermekek száma és kora?
5. Van-e közöttük elhagyottnak nyilvánított?
(V. ö. 1901 : VIII. és XXI. t.-c.)
6. Szülők előzetesen el voltak-e ítélve? Miért?
7. A szülők jövedelme?
8. Élveznek-e valamilyen segítyt?
9. A házbér nagysága?
10. Szülők otthon dolgoznak-e, vagy házon kívül?
Mily időben?
11. Ki gondozza a gyermekeket?

*) Jelen kérdőív két példányban töltendő ki, amelyik közül egy a védőnél marad, egy pedig az Országos Gyermekvédő Liga igazgatóságához (Budapest, VI., Bulyovszky-u. 23) küldendő be.

12. Szülő hiányában van-e a gyermeknek közeli rokona ?

13. Törvénytelen-e a gyermek, vagy törvényes házasságból való-e ?

14. Hol lakott a gyermek és melyik iskolába járt ?
Hány osztályt végzett ?

15. Milyen magaviseletűnek ismerik ?

16. Mivel foglalkozik ? Kinek a társaságában van ?

17. Áll-e orvosi felügyelet alatt ?

18. A szülőknek mi a szándékuk a gyermek nevelését illetően ? Esetleg kívánják-e, hogy nekik visszaadassék vagy hogy javító intézetben neveltessék, vagy hogy valamely jótékony egyesület nevelje-e a gyermeket ?

19. Tudnak-e jótékony intézményt vagy oly személyt megnevezni, aki a gyermekkel törődik, neveléséhez hozzájárul ?

20. Mi volt a vád ?

21. A védő jogi indítványa a tárgyaláson ?

22. A bíróság ítéletének rövid megjelölése és száma ?

A védő javaslata a gyermek további sorsára nézve ?

Budapest, 190.....

(Aláírás.)

ORSZÁGOS GYERMEKVÉDŐ LIGA
BUDAPEST.

V.

A tekintetes budapesti kir. ügyészségnek

Budapest.

X. Y. és társai ügyében kelt vádiratát megkapván, a vádlott környezetére vonatkozólag a következőket van szerencsém a tek. kir. ügyészséggel közölni :

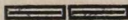
A kiskorú vádlott nővérel lakik. Az atya valamikor jó idöket élt, állandó és jó állása volt, amelyből gyermekeit kellöleg nevelhette. Most állás és kereset nélkül van, mert az a cég, ahol eddig alkalmazást nyert, megszűnt. Az egész családot, mely 9 tagból áll, a vádlott két nővére tartja el. Mindketten fogtechnikusok. A vádlott 14 éves múlt, rosszul fejlődött. Azelőtt inas volt, most azonban otthon van és nővéreinek segít, akik egész nap foglalkoztatják őt. A fiú nem rossz hajlamú, de rossz társaságba keveredett. A fiú kellő felügyelet alatt nem áll s kellő nevelésben nem részesül. Ugyanis anyja már évekkel ezelött meghalt, az atya egész nap el van foglalva, többi testvérei is egész nap munkában vannak. A vádlotton meglátszik, hogy tettét őszintén megbánta.

Amennyiben szükségesnek méltóztatik látni a környezetre nézve, méltóztatassék N. N. probation officerünket tanúképen a tárgyalásra megidéztetni, akitől a fenti információkat kaptuk.

A felmerült bűnügyre vonatkozólag közöljük még a következőket. (Az eset adatai, melyeket a probation officer a környezet tanulmányozása alkalmából még kipuhatólt.)

Kelt Budapesten.

Országos Gyermekvédő Liga.



THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637

Original Document

